લોકપ્રિય લાવણી સંગ્રહ.

ભાગ ૨ જો.

જેમાં રસીક અને મન રંજન કરે એવી રાસ-લીલા, લાવણીઓ અને ખ્યાલોનો સારી રીતે સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર
સુરજમલ્લ મુઝેણેવાલા.
અને
શા૦ વેણીલાલ પરસોતમદાસ.

મુંબઈ.
'ધી રાબિલ' પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ.
સંવત ૧૯૪૨. સને ૧૮૮૬.
કિમ્મત ચાર આના.

૨૭૭૫

લોકપ્રિય લાવણી સંગ્રહ.

ભાગ ૨ જો.

કૃષ્ણ ચરિત્ર લલીત સંવાદ.

બનસી બટ જમના તીર, ભયો અતી ભીર, સકલ બ્રજ બાલા,
બનદરાબન કરત બીહાર નંદકે લાલા,
ધર અધર બજાઇ લાલ, બીહારી લાલ, બંસરી બનમે,
સૂની રહી મનોહર છાય લોક લોકનમે.
મન મોહે ગોપીન કાહાન, બસે હયે પ્રાણ, નંદ નંદનમે,
આયે ગોપીનકે બંદ ફીરે કુંજનમે,
હરી દેખાની નટવર રૂપ, અમીત અનુપ, મુકટ છબી આલા,
બનદરાબન કરત બીહાર નંદકે લાલા. ૧
કરકે સોળા સીનગાર, ચલી બ્રજનાર, પહેર કર ઘેહના,
કરી સોહ ક્યું ન હારી મારધસ નયના,
કોઇ સોહે દક્ષણુ ચીર, સુગર શરીર, દમકી રહી એના,
ગોપીનકી ઉપમા કોઠી રૂપ રતી હરના,
ભીર સોહે હીરા લાલ, હરાગુ બીશાલ, મણીનકી માળા.
બનદરાબન કરતબીહાર નંદકે લાલા. ૨
બોલે ગોપીનસે સ્યામ, તુમારો ક્યા કામ, રાતીને આયી,
તુમ જાઓ તુમારે ધામ સુધર પતી પાઇ,
તેરી મુરલીકા એ ગાન, હમારો ધામ. ગયા સોઇ ધાઈ,
તજ લોક લાજ કુલ કાન, તુમારે તાંઇ,
નીસ દરસ ચાંદની ચંદ કરો આનંદ પીલા નીજ પ્યાલા,
બનદરાબન કરત બીહાર નંદકે લાલા. ૩

કંઇ બાજત તાલ મરધંગ, ઝાઝ માહેચ પખાવજ બીના,
જીતની ગોપીનસો કૃષ્ણ રૂપ ધર લીના,
બીચ બીચ ગોપીનકે સાથ, કૃષ્ણ ધરે હાથ, નીરત અતી કીના,
કર નાના રાસ બીહાર બીહા કર દીના,
ગાવે ગણેશ પ્રસાદ લલીત સંવાદ, ચરિત્ર ગોપાળા,
બનદરાબન કરત બીહાર નંદકે લાલા, ૪

ચંદ્રાવલી લીલા.

એસી કપટી કાહાનકી પ્રીત મૂજે નહીં ભાતી,
કુબડાસે રીજે સ્યામ સરમ નહીં આતી,
મેરા અગન મરોડે મદન કરૂં ક્યા માઈ,
આસુવનકો ધારા બહી ગગન છબી છાઇ,
આભુસણ લાગે જરત જેસી દીવા બતાઇ,
મે જરૂ બીરહકી અગન જરા સૂધ નાઇ,
ઇસ ચંદ્ર સખીકા આન મીટાદો ખટકા,
મૂંજે દેના દરસન અપના મોર મુકટકા.

કૃષ્ણ લીલા.

રૂપ રસીક મોહન મનોજ મન હરણ કાન ગુણ ગરબી લે,
છેલ છબીલે ચપળ લોચન ચકોર ચીત ચટકી લે,
રતન જડત શ્રીમુકટ લકટ રહી સીમટ સ્યામ લટ ઘુંઘરારી,
બાલ બીહારી કનૈયા લાલ ચતુર તેરી બલી હારી,
લોલક મોતી કાન કપોલન ઝલક મણીન નીરમળ પ્યારી,
જેત ઉજારી હમે હર બાર દરસ દયો બનવારી,

દંત છટાસી બીજ ચપલાસી દેખ સરદ સસી સરમી લે,
છેલ છબીલે ચપલ લોચન ચકોર ચીત ચટકી લે. ૧
જઝુલી જરી જડી પટ કછની સ્યામલ ગાત સુહાત ભલે,
ચાલ નીરાલી ચરણ કોમળ પંકજ કે પાત ભલે,
પગનું પુર ઝણકાર પરમ ઉજળ જસમતકે બરત ભલે,
સંગ સખનકે જમૂન તટ ગોબછરાન ચરાત ભલે,
બ્રજ ગોપનકે પ્રેમ બોહોર ભયે ધર ધર માખન ગટકી લે,
છેલ છબીલે ચપલ લોચન ચકોર ચીત ચટકી લે. ૨
મંદ હસન મદુ બચન તોતરે બે કીસોર ભોલી બાલી,
કરત ચોચલે અમોલક અધર પીક રચ રહી લાલી,
ફૂલ ગુલાબ ચુબક સુંદરતા હીરે કંઠ છબ બનમાલી,
કરસ રોજમે બીંનદ મહેદી અમ દમ પર પાલી,
ફૂલ છડીસી નરમ કમરકું ધણે શબ્દ ભયે તુરસી લે,
છેલ છબીલે ચપલ લોચન ચકોર ચીત ચટકી લે. ૩
ગાવત રાગ મલાર બીહારી બનદરા બનમે રાસ કરે,
મુની જન મોહે કૃષ્ણ લખ કંસાદીકકે પ્રાણ હરે,
રીતુ હીમંત મનાયે જમુન તટ કાત્યાએની બ્રત નેમ ધરે,
ભયે પ્રસંન તૂમ દીયે બરદાન મનોરથ મોદ ભરે,
નરતન મીલેન બાર બાર જન લીલા અમૃત ભરપી લે,
છેલ છબીલે ચપળ લોચન ચકોર ચીત ચટકી લે. ૪

દ્રોપદી લીલા.

બીન કાજ આજ માહારાજ લાજ ગઈ મેરી,
દુ:ખ હરો દ્વારીકાનાથ શરણ મેં તેરી, ટેક

દુસાસણ બંસ કઠોર મહા દુઃખ દાઇ,
કર પકડત મેરો ચીર લાજ નહીં આઇ,
અબ ભયો ધરમકો નાશ પાપ રહ્યો છાઇ,
લખી અધમ સભાકી ઓર નાર બીલ ખાઇ;
શખુની દુરીઓધન કરન ખડે ખલઘેરી. દુઃખ હરો. ૧,
તુમ દીનનકી સુધ લેત દેવકી નંદન,
મહીમા અનંત ભગવાન ભગતી દુઃખ ભંજન,
તુમ કીઆ સીઆ દુઃખ દુર સંભુ ધન ખંડન,
અતી આરત મદન ગોપાલ મુની મન રંજન,
કરૂણા નીધાન ભગવાન કરી કાહા દેરી. દુઃખ હરો. ૨.
તુમ સુણી ગજેઇન્દ્રકી ટેર વાસવ અગનાસી,
ગ્રહ મારી છુટાઇ બંદ કાટ પગ ફાંસી,
મે ધર્યો તુમારો ધ્યાન દ્વારકાવાસી,
અબ કાહે રાજ સમાજ કરાવત હાંસી.
અબ કૃપા કરો યદુનાથ જાણ ચીત ચેરી. દુઃખ હરો ૩.
તુમ પતીત રાખી પ્રલાદ દીન દુઃખ ટારો,
ભએ ખંભ ફાડી નર સીંહ અસુર સંહારો,
વ્રજ ખેલત કેસી આદી બગાસુર મારો,
મથુરા મુસટી ચાણુર કંસકો મારો,
તુમ પીતા માતકી જાએ કટાયે વેરી. દુઃખ હરો. ૪.
ભગતન હીત લેત અવતાર કનાહી તુમને,
નલ કુવરકી જડજોની છુટાઇ તુમને,
જલ બરશત પ્રભુતા અગમ દીખાઈ તુમને,
નખ પર ગીરવર બીરજ લીઓ બચાઈ તુમને,
પ્રભુ અબ બીલંબ ક્યું કરો હમારી બેરી. દુઃખ હરો. ૫.

બૈઠે સબ રાજ સમાજ નીત જીન ખોઇ,
નહી કહત ધરમકી બાત સભામેં કોઇ,
પાંચો પતી બૈઠે મોન કોણુ ગતી હોઈ,
લે નંદ નંદનકો નામ દ્રોપદી રોઇ,
કર કર બોલાપ સંતાપ સભામે ટેરી. દુઃખ હરો. ૬.
સુણી દીનબંધુ ભગવાન ભક્ત હીતકારી,
હરી ભયે ચીરમે આપ હર્યો દુઃખ બારી,
ખેંચત હાર્યો મતી મંદ બીર બલકારી.
રખ લઇ દીનનકી લાજ આપ બનવારી,
દરસત બરસત સુર સુમન બજાવત ભેરી. દુઃખ હરો. ૭.
કયા કરી દ્વારકાનાથ મનોહર માયા,
અંબરકા લગા પહાડ અંત નહીં પાયા,
તીહુ લોક ચતુર દસ ભવન ચીર દરશાયા,
બંદીસ ગણેશ પ્રસાદ કૃશ્ન ગુણ ગાયા,
દીનનકી દીનાનાથ વીપતી નીવેરી. દુઃખ હરો. ૮.

કૃષ્ણ લીલા સખી સંવાદ.

કાચી કલીયનકા કયા ભાર ઉમર મેરી છોટી.
મેં ભરી નીદમે સુઇ કીસને રંગ લુટી. ટેક.
સખી આધી રાતકા પેહેર ચંદ્ર ગગનુમે
કયા ખીલરહી ચાંદની રાત મેરે તો અંગનુમે
સખી આજ સેજ બીછાયે રંગ મેહેલુમે
સખી આશક દીલબર સોઇ ખબર નહી તનમે
જબ ડાલ્યા છાતીપર હાથ ચમક ઉઠ બેઠી. મેંભરી ૧

દશ દરવાજે બંધ જડીત સંકલુમે.
મેરે સેજ પલંગપર ઉપર કમલકા ફુલે
અરે કોઇ યારે; દીલદારે; પ્યારા મખમુલે
મેરે થરરર જોબન કાંપે ચોલી બંધ ખુલે
જબ પડી પ્રીતમસે ગાંઠ પાંઉ પડે છુટી
મોહન માલા ટુટી. મેંભરી. ૨
જલ જાઓ ગોકુલકા રાજ જુયા દુખ પાવે
મે ખડી પનઘટકે ઉપર કીસન ધમકાવે
તું ગઉઅનકા રખવાલા મેરા રસ લેરે.
તું રંડો જાત બેમાન દગા મુજદેરે.
તું રંડી જાત બેઇમાન સખુનકી ખોટી. મેંભરી. ૩
ખ્યાલ ગાવે તુકનગીર લાલા ઘરનસેં બોલે.
ગોરી સુરત બની મખમુલ કમલકા ફુલે.
ઘર રગડી જોબન હાથ હાથ બેફુલ્લે
એ નંદા બામન દેખ સુરત ન ભુલે.
તું રંડી જાત બેમાન બચનકી જુઠી.
મેંભરી નીદમેં સુઇ કસન રંગ લુટી. મેંભરી. ૪

ઉધો લીલા સખી સંવાદ.

કહુ કપટ પ્રીતીકી રીતી કહી નાજાતી
લીખ લીખ પાતીમે જોગ જરાવત છાતી
સુન સુન ઉધોકે બૈન નૈન ભર આયે
કીસ કારન તજી હરી હમૈ દુવારીકા છાયે
તજ લોક લાજ કુલકાન ભવન વીશરાયે

કુબજાકે કીને કાજ કૃષ્ણ મન ભાયે
દીન રૈન ચૈન નહી પડે નીંદ નહી આતી
લીખ લીખ પાતીમે જોગ જરાવત છાતી. ૧
ઇત રાધા વલ્લભ નામ લેત બ્રજવાસી
ઊત કુબરી કૃષ્ણ કહાયે કરાવત હાંસી
હરી માંખન ચાખન હાર છાછ કુબજાસી
કૈસે મન માની કૃષ્ણ કંસકી દાસી
બ્રજબાલ કમલ કુબજા કરીસકી પાંતી
લીખ લીખ પાતીમે જોગ જરાવત છાતી. ૨
ઉનહીં કે ભાગ સોહાગ સોવત સુખ પાવે
હમસેલી ડાલે અંગ ભભુતી રમાવે
કાનોમે મુન્દ્રાડાલ કૃષ્ણ ગુણ ગાવે
ઇતની બ્રજ બાલા બગ છાલા કહાં પાવે
કુંજનમે આસનમાર અ ક જગાતી
લીખ લીખ પાતીમે જોગ જરાવત છાતી. ૩
હરી રહે દુવારીકા છાંએ ભલાના કીઆ
ઉનહીસે બાંદી પ્રીતી હમેં દુઃખ દીઆ
એ નીઠુરશ્યાંમ હોગએ હમારે પીયા
ઇન વાતોસે ફટગયા હમારા જીયા
કધૌ કહીયો સમજાએ શરમ નહી આતી
લીખ લીખુ પાતીમેં જોગ જરાવતછાતી. ૪
હરી ખેલે ગોપીન સંગ સદાં લ ી કૈઇયા
અબ જાયે દુવારીકાનાથ છાંડ હમ દૈઇયા
કધૌ સમજાઇ સખીન કદમકી છૈઇયા
હમ દીહે તુમહે બુલાએ કૃષ્ણ બ્રજ મૈઇયા
જદીસ ગણેશ પ્રશાદ ચરણ રતી ભાંતી
લીખ લીખ પાતીમે જોગ જરાવત છાતી. ૫

સખી પનઘટ ઉપર ખડી કામીના કદકી કામીના કદકી
તોરે દંડ પર બાજુબંધ મસ્ત જોબનકી. ટેક
સખી મેહેલુંમેસે નીકલી હો રાધા પીઆરી
ઉનેલીયા શીર પર ઘડા હાથમે ઝારી
સખી ઝુમ ઝુમ ઝુમ ઝુમ ચાલચલે ગત ન્યારી
પાંઉ મ્યાને બાજે પાયલ કોસંબા સાડી
મારે દો નૈનોકી હુલ ફુલભાર ચોકી
તોરે દંડપર બાજુબંધ મસ્ત જોબનકી. ૧
સખી પનઘટ ઉપર ખડી જો મીરગા નૈની
ઉને ડાલી કુવેમેં દોલ ભરતી પાની
ઓ ખડે મદનસા લાલ પુછે કમાની
તુમ કોન દેસસે આયે મેરે દીલ જાની
પ્યારી હસ હસ કરતી બાત બેટી હે કીશકી
તોરે દંડ પર બાજુબંધ મસ્ત જોબનકી. ૨
પ્યારી હસ હસ કરતી બાત મુશાફર આવો
તુમ લગન લગાકર ક્યું રે ઉવતરસાવો
પ્યારે દો દીનકી જીંદગાની ફીર નાહી પાવો
કંઇ રંગ મેહેલમે છપન પલંગ બીછાવો
એ રાંડ જાત બે ઇમાન રંડી હે જરકી
દાશી પર ઘરકી તોરે દંડપર બાજુબંધ મસ્ત જોબનકી ૩
કહે તુકનગીર માહારાજ અતીત સંન્યારી
મત કરના ઇશક બેયાર પડેગી ફાંશી
ફીર પીછેસે પસ્તાઓ બાત કહું ખારી
દો અપના ગીરોકા હામ લોકમે હાંશી
એ લછમણ પ્યારે કહે બાત અકલકી
તોરે દંડ પર બાજુબંધ મસ્ત જોબનકી ૪

રાવણ લીલા મંદોદરી બાર માસી.

દસ કન્દ અંદ મતિ મંદા અરજ સુન મોરી
લે મિલો સિયા રઘુનાથ પિયા કરજોરી
બૈશાખ બૈર પિયા કિયા તુમ્હેં નહિં સંકા
હૈ દશરથ સુત રણધીર યુગલ બલબંકા
અબ બજીહૈ નગર તમામ રામકા ડંકા
ફિર કરે બભીષણ રાજ ગઇ પતિ લંકા
બિન ખેવટ નૈયા મજધારમેં બોરી
લે મિલો સિયા રઘુનાથ પિયા કર જોરી. ૧
હમ જેઠ માસ બન કઠીન ઘોર તપ કીન્હા
ચઢિ હંસ બિધાતા આપ દરશ મોહિ દીન્હા
બિધિ કહી માંગ બરદાન માંગ હમ લીના
કોઇ મોસમાન બલવાન હોય પૃથ્વીના
ડરપૈ અતિ નારી સોભાય સદાં તેરેરી
લે મિલો સિયા રઘુનાથ પિયા કર જોરી. ૨
આયે અસાડ ઘનઘોર કહત સમજાઇ
ભંજો સિવચાપ જહાજ આપ રઘુરાઇ
પિયે જનક યજ્ઞમેં બુડગઇ ઠકુરાઇ
કછુ તુમકો રાજ સમાજ લાજ નહિ આઇ
સિયા ધનુપ તોડના બરી કરી કયો ચેરી
લે મિલો સિયા રઘુનાથ પિયા કરજોરી. ૩
સાવણ રાવણ સમુજાય કહત ભુજ બીસા
શંકર પર અપને કાટ ચઢાયે સીસા
પ્રભુ દિયા હમેં બરદાન ઉમા પતિ ઇસા

તુમ અચલ કરો સિર સકલ કરી બકસીસા
ક્યા જાને નારી ગમાર બુધ્ધી હે થોરી
લે મિલો સિયા રઘુનાથ પિયા કર જોરી. ૪
બાદો ભુષણ પહિરાય બદનો સુન્દરસે
પટરાની કરે સિંગાર સિયાકો કરસે
કોઇ રતન જડીત સુન્દર બિમાન સજ ધજસે
તાંમે સિતા બૈઠાય મીલો રઘુબરસે
પતિ અટલ કરે રઘુનાથ બને સબતોરી
લે મિલો સિયા રઘુનાથ પિયા કર જોરી. ૫
આ સોજ કરે અદેશ ગઇ મતિ મારી
હે કુમભકરણ ઘનનાદ વીર બલકારી
ભુજ બલ જીતે ભુપાલ સકલ સંસારી
સુર પુરમેં બરૂન કુબેર ઇંદ્ર ગયે હારી
યમપુર હારો યમરાજ કાલ બાંધારી
લે મિલો સિયા રઘુનાથ પિયા કર જોરી. ૬
ક્ષતિકમેં કપિયેક આય ઊજારી બારી
ફલ ખાયે બિટપ ઊખાર હને ભટ ભારી
તુમ તાકી પુછ બધાય લંક સબ જારી
એક અચં બભીષણ ભવન ભક્તિ હીતકારી
સબસેત બાંધી રઘુવીર કટિક ઊતરોરી
લે મિલો સિયા રઘુનાથ પિયા કર જોરી. ૭
અગહનમે અતિ બિનકાળ આજ ભય માની
હે જગજોધા લંકેશ ઇસ બરદાની
હમ કઠાલીયા કૈલાસ સહિત શીવરાની

ભૈ રામ લક્ષ્મણ સુત ભૂપ કિતે બલવાની
હૈ મહિમંડલ મેં અદલ આજ અપનોરી
લે મિલો સિયા રઘુનાથ પિયા કર જોરી. ૮
પિયે પોશ પરમ સુખ સીખ શ્રવન સુન પીજે
અબ મેઘનાથ કોરાજ તિલક દૈ દીજે
તજી સકલ રાજ અભિમાન ભવન બન કીજે
કર રઘુનંદનકો ભજન જગત જસ લીજે
શિવ જપત સમાધિ લગાય નામ જીનકોરી
લે મિલો સિયા રઘુનાથ પિયા કર જોરી. ૯
ધર માહાદેવકો ધ્યાન સુમર બિધિનામા
મૈ કરી કઠિક મૈજાય બિકટ સંગ્રામાં
જો હુહૈ પુરન બ્રહ્મ અવધિકે રામા
તો સમર ભુમિ મોહિ મારિ દિયે નિજધામાં
દોનો બિધિ રાની બનો કાજ મેરોરી
લે મિલો સિયા રઘુનાથ પિયા કર જોરી. ૧૦
ફાગુણમેં બરસત રંગ રામ અનુરાગી
પિયા સુમતિ બભીષણુ દઇ તુમ્હે બીખ લાગી
તુમ તાકે મારી લાત સભા જીન ત્યાગી
સો મિલો જાય રઘુનાથ ભક્તિ બડભાગી
રજુ કહી આપ લંકેસ હાથ પકરોરી
લે મિલો સિયા રઘુનાથ પિયા કર જોરી. ૧૧
પિયા ચૈતમાસ મેં ચતુર નારિ સમજાયા
રહે હુઆ કાલ બસ અસુર જ્ઞાન નહિ આયા
કર મનીરામકો ભજન પરમ સુખ પાયા

બન્દીસ ગણેશ પ્રસાદ રામ ગુન ગાયા
બારાહ માસી અતિ લલિત શુધા સેર બોરી
લે મિલો સિયા રઘુનાથ પિયા કર જોરી. ૧૨

પનિહારકા લીલા.

કરકે શોલ શણગાર સિસ ધરિ ઝારી
છમ છમ કરતી જલ ભરન ચલી પનિહારી
હે બસી કરન મોહની નોક નૈનનકી
કુલ કિયે પિદા દિલ ચલા સાંગ સેનનકી
બેસર બાંકી દિખલાકે લટક લટકનકી
નૌરતન ગલે ગુલજાર ઝલક જોબનકી
સિર સુરખ ચુનરી બદન બસંતી સારી
છમ છમ કરતી જલ ભરન ચલી પનિહારી. ૧
સાંચેકા ઢાલા બદન કમર બલખાતી
બિચ મિલે નંદ ફરજંદ પકડ લઇ છાતી
ગારિ હટકે નાગર નટ પનઘટ સમજાતી
ક્યા કાન બાતોમેં તુમહે શરમ નહી આતી
હૈ કઠિન કંસકા રાજ અદલ હૈ ભારી
છમ છમ કરતી જલ ભરન ચલી પનિહારી. ૨
દિન લિયા હમારા બાકી અદા દિખલાકે
હે ધન જોબનકા દાન ઘાટ જમુનાકે
દેકે હસી ખુશીસે કહે ક્રસ્ણ શમુજાકે
મત રહો ભરોસે કઠિન કંસ રાજાકે
ક્યા અકલ કંસકી, ગઇ તેરી મતમારી
છમ છમ કરતી જલ ભરન ચલી પનિહારી. ૩

મૈ કહું હકીગત જાકે નંદ રાનીસે
તુમ નહી આજ આતે હો નાદાનીસે
ક્યા નઝા તુમ્હેં હર દરા છેડ ખાનીશે
જાનેદે મોહન મુજે મેહેરબાનીસે
ક્યોં રોકે મેરી ગેલ છેલ બનવારી
છમ છમ કરતી જલ ભરન ચલી પનિહારી. ૪
ક્યા મદન મનોહર. ચતુર સખી સમુજાઇ
ગઇ લિપટ ગલેસે ભુલ ગઈ ચતુરાઈ
હો મેહરબા ભગવાન ગલે લગાઇ
ગોરી ભરો જમુનકા નીર મહેલમેં આઇ
બંદિશ ગણેશ પ્રશાદ કલમ હૈ જારી
છમ છમ કરતી જલ ભરન ચલી પનિહારી. ૫

સખી નીઠુર સ્યાંમકી પ્રીત મુજે ના ભાતી
પઠાઇન હરી ઉધો હાથ બ્રજકી પાતી
ઉન લીખા સ્યામ કુપર પર બોના
તુમ કરો બ્રીજમે જોગ નામ જપલીના
કછુ કહેત બનત નહી બાત બાટ ક્યા કીના
કરી પ્રીતી કુબરી શાથ મુજે દુખ દીના
સખા ઉકત ક્રુલકી હુક દરદ તન બીના
તલફત તુમે બીન શારીરૈન ચૈન તજી દીના
અબ નીઠુર ભએ બેપીર બાંસે પરદેશા
કીન બ.ધીસે મે લાવુ આપની દેશા
અબ લગી દરશકી આશ શ્વાશ ભરી લીના
હમ પરદેશી લોક જાન સબ કીના

અબ દેત બીધાતા પંખજોમેં ઉડ જાતી
મહદન હરી ઉધો હાથ પ્રહકી પાતી

અતિ બાગ સુશોભિત બન્યો સરસ સુખકરાના,
તટ તલાવ નિકટ સુહાય પવન વેલાના;
ફુલ કેતકી ડોલર ચંપ સુશોભિત સારાં,
ગુલદાવદિ આક કરેણુ દિસે છે ન્યારાં;
મસઓ કે મરવો ગમે ઘણો ભ્રમરાને,
ગુલબાસ ગુલાબો ગમે મનુષ્ય મનમાને;
જુઇ જાઈ અને કેવડો કેતકી શોભે,
ચંદન વન દેખી અધિક મનુષ્ય મન લોભે;
કેશુડાનાં પણ ઝાડ નાડ પણ ઝાઝાં,
જ્યાં જામફળો ઝુકેલ સિતાફળ તાજાં;
દાડમના ઉપજે દામ કેળ કાજુ છે,
દિલ હરણુ બનીછે દ્રાખ ખાય ખાજુ છે;
અલએલા આંબા ઘણા મધુર રસ વાળા,
કોકિલ શુક પક્ષી ઘણાં કરે છે માળા;

શ્રી કૃશ્ણુ કનાઇઆ ઓર બનવારી બસતા ગોકુલ નગરીમે
ગુજર દાન દહિં લે નીકલી નહી ઉજેલા નૈનનમેં ટેક
પહીલા મહીના અશાડ લાગા હરીઆલી હો રહી જંગલમે
દમપર દમપર યાદ જો કરીતી ઝુરતી અપને મહેલનમેં
ગીરધર મોરલી બાજી કૃશ્ણુ તેરી અવાજ સુનકર મૈ દોડી
રૂમઝુમ રૂમઝુમ મેહુલા બરસે નંદ ગાંમપર લગી ઝડી. ૧

દુસરા મહીના શાવણ લગીઆ મેરા જીવરા હએ રોગી
જોસી પંડીત સબ હમ પુછે ઓર પુછા રમતા જોગી. ૨
ભાદરવે મહીને અતીધન ગરજે ભરન પડે છતીયાં લરજી
અતીહ કઠોર ભએ મનમોહવને હમ સખીઆ કીઉકર સરજી
અશોમેં આશા લગી ઘટ અંદર હરી મીલનેકી મોહી ત્રસના
નીશ દીન યાદ કરૂં ઘટ અંદર તુંહી તુંહી રટતી રટના. ૪
કારતીક આએ ભાગ મેરે જાગે આન મીલે નંદકે લાલા
મોર મુકટ પીનાંબર સોહે ગલે બીરાજે મોતન માલા. ૫
માંગશર માંગ ભરી નખ સીખસે સબ આભરન ગહના ફીકા
આવન કહી ગએ કીન બીરમાએ બડા અંધેસાહે પીકા. ૬
પોસ પાપી બ્રહ સંતાપે ઉમંગ શાવનકી બદરી
છીન છીન બરશ બરાબર બીતે જીસે લગે સોગીનાન ફરી. ૭
માહા મહીના લગા શખીરી હરી દરશનકીમેં પીઆસી
આઇ રતુ અમ્વાસ મોલે હજુ નઆએ પીઆરે બ્રીજબાસી
ફાગણ ફાગ ખેલે મન મોહવન ઉડે ગુલાલ અબીર રોરી
કેશર કીચ મચીમન મોહવન રપટ રપટ પરતીગોરી. ૯
ચઇતર મહીના લગા શખીરી લગત હાલ કોઈ સુજેત માના
પ્રીતમ મેરા મૈ પ્રીતમકી દરદ વંદ કોઇ સુજેના. ૧૦
વૈશાખ સાખ સખીઆ જુરીઆઇ રાધે પુજતી મિલૈયા
શ્રી કસ્ણ પ્રેમ મગન ભએ શીતલ હોરહી છતીઆં. ૧૧
જેઠ મહીના તૈ દેવતા નારદ મુની કીરપા કીજે
સ્યામ સખી હરદાશ તુમારી કંઠ ગીનાન શુધુધી દીજે. ૧૨
બંનશી બજાવન બનશી બજાવન બંનશી બજાવનકી લકડી

ભજ મન રાધે ભજ મન ક્રશ્નુ ભજન કરો તુમ ખડાખડી.૧૩
ગીરધર મોરલી બાજી ક્રશ્નુ તેરી અવાજ સુન કરમેં દોડી
રૂમઝુમ રૂમઝુમ મેહુલા બરસે નંદ ગામપર લગી ઝડી.૧૪

ભસ્માસુરની લાવણી.

લગા ધ્યાન શીવશંકર ધ્યાની લાગ રહી બમભોલા લેહેરા
ભસ્મા શુરને કરી તપશ્યા નેરા કીયા સંતનકા
માગ માગ ભસમા શુર તેને કરી તપશા બહુ ભારી
જેમાગેશો દેઉં તેરેકુ કહે માહાદેવ તપશા ધારી
હાથ જોડ ભસમાશુર ઠાડે ખડા દેવ શંકર ભોળા
બ્રખ ભાયન અંગ પારવતીજી હગુ એન પેર અલબેલા ૧
જા મંમ ખડા ભસ્માસુર લેકર માહાદેવ પર હલા કીયા
ભગે માહદેવ છીપે પાહાડમે પારવતીકું શગલીયા
ધરે મોહોની રૂપ હરીને ભસમા સુરકુ ભશંમ કીઆ
એહી રૂપ જબ ધરે હરીજી જાય શંકરકી ખબર લીઆ
ભસ્મા સુરકુ ભસમ કીઆ તુમ કડા બેઓ શંકર ભોલા
બ્રખ ભાન સંગ પારવતીજી હગુ એન પેર અલબેલા ૨
ક્રોન મત તુમ ધરો હરીજી કેસે ભસ્માસુર મારા
એહી રૂપ જબ ધરો મુરારી જબ આએ મોએ પતીઆરા
ઓ મહારાજ નીરભે સ્વામી રૂપધરો અપરંપારા
છુટે જંબ જટ મહાદેવકી લીયા હરીને ઉલાશા
પંડ મુદ ધરતી દરમ્યાને ફુટ જાય ભોમી પાતાલા બ્રખભાન ૩

પંચ મુખ ધરતી દરગ્યાને હાથ પોચ્યે બન્ને દુરગામે
દુર મેને સર પેદાજ હુવા નામ તીનો બનનમે
જલમે ધોયા હાથ અસ સબ ગયા મહલોકે મુખમે
બાંધ મંછદર નાથ જીનુકા ચેલા એ ગોરખ જુગમે
હાથ ધોયકર ઉઠે મહાદેવ ગયે અંજનીકે બગલે
જલ પીનેકા કીયા બાહાણા દેગી અંજનીકુ શીવને
ક્રોધવંત હોય કહે અંજની ક્રોધવંત હોયે મનમાને
નાહક હમકુ દોશ લગાયા પીતા બચનકે પરમાને
ઉનના દોશ ઉતારો શંભુ મુજકુ બનાદે બંમભોળા. ૪
વીસ્નુ ગયે વઇકુંઠ પુરીમેં શીવ બ્રહ્મા ગયે કઇલાસે
પવન પુત્ર જલ પેદા હુવા હોત સુરજકે પરકાસે
લંકા ધ્યાન કરી પવન સુત રાંમચંદ્રકી મરજીસે
દશ સીસ વીસ ભુજાજ કાટે પર નારીકી સંગતસે
બાગપુરી હે ગુરૂ હમારા નીત બોલે હરદમ બેલા
હો ગીરદાની બડે મહાદેવ મીલેતો ઉનકુ દેગ ચેલા
ભસ્માસુર મુસ મસ ગયે ચલા
શ્રખ ભાયન અંગ પારવતીજી અજુએનપરૂ અલબેલા. ૫

શ્રી ગંગાજીનો ખ્યાલ.

અધ ઓટનકો જાકી ધાર સહે અતિ પૈની
હે પાતક હરન અનંત દુખનકી છૈની. ટેક.
મુનિ જન મંજન કરે ઠાડે કીનારે
સુરપતિજાકો ધ્યાન હિરદયમેં ધારે
ક્રાયર કુરે કુકરમી બ્રહમેં હતિયારી

સકટસેં જાયે છુટી માંતુ પરવારી
હે અધતનકો મહારાજ પરમ ગતિ દેની
હે પાતક હરન અનંત દુખનકી છેની. ૧
કર જોર જોર કર દુત અરજ ગુજારે
લેખાં દેખી યમરાજ વહીહૈ મારે
ઐકેહૈ ચીત્રગુપ્ત નિત્ય મનમારે
નરકનકે મુંદકિ વાર સોચ વીચારે
હે સુખ સંપત્તિ મુલ બિપતિ હર લેની
હે પાતક હરન અનંત દુખનકી છેની. ૨
કોઇ હંસપર ચઢે ચતુર મુખધારે
બહુ ધરે ચંદ્ર લલાટ કૈલાશ સધારે
ગયે વિષ્ણુલોક વહ આપ વજ્ન નગારે
હારેહર બ્રહ્મા કૌતુક ખડે ખડે નિહારે
હર ચરણ કહે માંન સાચી મુક્તિકી હેની
હે પાતક હરન અનંત દુખનકી છેની. ૩

હોરીનો ખ્યાલ.

હરિ તટ પનઘટ પર આય કરે બરજોરી
કર લીન્હે લાલ ગુલાલ મિલ રહે હોરી ટેક
ચુવા ચંદન અંતર સુગંધન ભીને
સજી આએ બ્રજરાજ આજ પટભીને
કનક બરન પિચકારી ભલી બિધિ લીને
હરિ બનસી અધરપૈ ધરે ભેખ નવો કીને
વો માંગે દધિકો દાંન ઘેરી સબગોરી

કર લીન્હે લાલ ગુલાલ ખેલ રહે હોરી. ૧
ગવાલ બાલ નંદલાલ સકલ મિલરાજે
જહાં ડફ મૃદંગ મુરચંગ ચંગ ધુનવાજે
ઉડરહો સ્વેત અબીર નિરખિ સસિલાજે
કર કુમ કુમકી ચોટ ઓટમેં ભાજે
હે ખડે સાંકરી ઓર હસે સબગોરી
કર લીન્હે લાલ ગુલાલ ખેલ રહે હોરી. ૨
કેસર રંગ તરંગ અંગ તકિમારી
મેરો ભીંજો દક્ષીણુ ચીર ચોર ચીતારી
સાસ બિલોકે બકે બહુત દેગારી
ઈન સ્યામ સુંદરકે છલ બલશો હમહારી
મૈ પડી અચાનક આય આજ એહઓરી
કર લીન્હે લાલ ગુલાલ ખેલ રહે હોરી. ૩
હર ચરણ કહે ચીત ચોર કરી ચતુરાઇ
મોતિનકી માળગહિ હાલ તોડ વિથરાઇ
કર પકર મિરોડ કલાઇ ચુરિ કડ કાઇ
સબ રસ ગોરસકી ભરી ગગરિ ઢકરાઇ
તુમ નેક જશોમતિ કાન્હ અપન બરજોરી
કર લીન્હે લાલ ગુલાલ ખેલ રહે હોરી. ૪

કરમનો ખ્યાલ.

કરમ કરેસો સચીબાતહૈ–બીના કરમ નહી હોનેકા
બીધાતાને લેખ લીખા જબ– કરમ લીખા નહી મીટનેક
રાજ ભરથરી ગોપીચંદકા–તુરી અઢારે નવલખ ગોડા

કેસા લીખાથા કરમોમે જબ-રાજ પાટ શબકું છોડા
શોલાશો શાહેલીઆં છોડી-મ્હેલમેં અંધકાર પડા
જોગી હોકર ચલે જંગલમેં-દેખો દાખલા કરમોકા
પાંચો પાંડવ સતકે પુરે-રાજ કરત હસ્તના પુરકા
બારા બરસ જાય બનમે બેઠે- દેખો દાખલા કરમોકા
સીતાકુંતો હરકે લાએ-ઘેરા આયા રામ લક્ષમણકા
એક પલકમે લંકા તોડી-દેખો પવાડા કરમોકા
રાવણુ રાજને કરી તપશા-માહાદેવ પર હોલા કીયા
એક ચોકડીકા રાજ દીઆ જબ-ગઆ હાથ શંકર મુકીયા
ભશમાસુરને ભશમ કીયા જબ-કેશા લીખાતા કરમુમે
પારવતી પર નજર ધરીજબ-ભશમ કીઆતા એક પળમેં
રાજા હરીચંદ તારાલોચન-આપ બશાયા કાસીમેં
કરમોકી ક્યા કહું હકીગત- ચાતુર ક્યાસ કરો દીલમે
કરમોસે જાઇ રાજ કમાવે-કરમ તુકડા મગાવે
કરમોસે હસ્તી પર ચડતે-છત્ર પતી ઓઇ કીલાવે
કેછે રામજી ખીઆલ શભામે-કરમ બીના નર નહી પાવે
ઉનકે હુકમસે લંછમણ ભારતી-છંદ ચાતુરકુ સુનાવે

આસકનો ખ્યાલ.

શાહતા આપણા બાહાર, પ્યારી સંભાર; પાસ બેઉ જ્યારે.
શા થયા છે જો બેહાલ જુદાઇ માંરે. ટેક.
તારી સુરત તણો ચળકાટ, દીપતો ઘાટ; ગયો બદલાઇ,
તોએ મધુર તુજ રૂપ પીઉં હું ચહાઇ. ૧
નવ દીસે ઝરતો બાહાર, તાહારો પ્યાર; બીનકે લાજે,
અંદર છે ઝરતો સાચ, મહારે કાજે.

૨૧

ઝુલ.

જ્યમ વે[illegible] નવું ખુબ ધોય,
જ્યમ ચાંપુ સુકાયું હોય;
જ્યમ વહાંણે ચાંદની જોય.
તેમ છેક ગઇ ધોવાઇ, દુખે ગભરાઇ; બની લાચારે,
શા થયા છે જો બેહાલ જુદાઇ માંરે. ૧
અરે હરણી તારી આંખ, મારતી ઝાંખ, થઇ પીડાથી,
તોએ ચળકે આ વાર, પ્રેમી જોયાથી. ૨
ખરે અમૃત રૂપી સાર, પ્યારાં ઊંદાર ઊંચા કુળવાળીં,
જીવાડે સુજને પાઇ, વાંકી તે વાળી. ૩

ઝુલ.

જ્યમ ધને કમળની પાંખ,
જ્યમ મીન સુકામાં રાંક:
જ્યમ તારો સરીાથી ઝાંક.
તેમ દબાઇ કુંમળી આંખ, નથી કાંઇ વાંક; દુખને બારે,
શા થયા છે જો બેહાલ જુદાઇ માંરે. ૧
ખભે વાંકી પડેલી ડોક, નાકની નોક ગરીબકુ મોહોડુ,
ડાહાપણમાં તાહારા જેવું જોઊં ના જોડું. ૧
ઘણી ચતુર તું નાજુક નાર, સલુંણી યાર; ચપળ દેખાતી,
થઇ મંદ હવે જુગતી, નથી સોહાતી. ૨

ઝુલ.

નથી કાંઇ તરી તકશીર,
કારી છે હાલકુનું તીર.
ધમ ધમાવી નાંખે સીર.

ઓ પ્યારી પ્યારીવણુ નીર, બચુ કયમ મીન; છુટું હું ક્યારે,
શા થયા છે જો બેહાલ જુદાઈ માંરે ૩
બહુ ધીમી પડી ગઇ ચાલ, તોય પણ હાલ મનોહર લાગે,
પગલાં ઉંપડતાં જોઇ બળું હું આગે. ૧
કેમ જીભ થઇ તુજ બંધ, સુખની કંદ બોલ મુજ સાથે,
કહીએ એકેકને હાય, પડી જે માંથે. ૨

ઝુલ.

રે ઘણો થયો વીજોગ,
શાકહુ કરમના ભોગ;
ના થાય ફરી સંજોગ.

દુખી આશકની દીલદાર, મલી એકવાર; વાત કરે પ્યારે,
શા થયા છે જો બેહાલ જુદાઇ માંરે. ૪

પર સ્ત્રી સંગ નિશેધક.

"માસુકને કેહેછે યાર, ધરીને પ્યાર; પ્રેમરસ લીધો,
તારી માની દીકરી મરે, દગો કેમ દીધો. ટેક.
તેં રચ્યો ફંદ મુજ સાથ, ભીડીને બાથ; અઘટતુ કીધુ,
મારી કાયા રૂપી ધંન, હરી તેં લીધું. ૧
ઉડે માયાની બહું છોલ, થાય ધમરોળ; ઇશકને બાહારે,
હું મોહીની રૂપમાં ફશી પડ્યો ફંદ તાહારે. ૨
તું આવી સાસરા માંહે, ઘણીને તાંડે; જગતને ધારે,
પ્રીતી નોહોતી તે દીન, તારે ને મારે. ૩
મારી નૈણોનાં બાંણ, વાલીયા ઘાંણ, મોહોજાળ નાંખી,
પાયો અમૃત રૂપી રસ, મીઠડા ભાખી. ૪

ઝુલ.

થઇ રાંડ જાત બેઇમાન,
હું થઓ જોઇ બેભાન;
ભલા ભલા મુકીદે માન,
એવી મોહીની રૂપી જાલ, ઓરીતે શાલ; મારક રસ લીધો.
તારી માની દીકરી મરે, દગો કેમ દીધો. ૧
હું મચી રહ્યો તુજ સાથ, ભીડીને બાથ; જરા નહી બીધો,
ઘરની તારૂણી થકી, જુદો તેં કીધો. ૧
નવ માન્યુ મેં માત, શીખામણ તાત; મોહમાં ફસ્યો,
જેમ વાદીગરને સાપ પાળે ડસ્યો. ૨
જઇ રહી હવે દુરદેશ, ખબર નહી લેશ; પ્યારી આશકની.
કરશો નહી કોઇ પ્રીત, એવી માશુકની ૩
એક દીવસ આપણે સાથ, કીધીછે વાત; બાગની માંહે,
વચન આપ્યું તેં વાંહે, મુજ કર માંહે. ૪

ઝુલ.

હવે પડયો ઘણો વીજોગ,
કંઇ લાગ્યા કરમના ભોગ;
તુજ સાથ કર્યો શંજોગ,
દગો સાબાશી મુજયાર, કરીને પ્યાર; ઉગારી લીધો,
તારો માની દીકરી મરે, દગો કેમ દીધો. ૨
પઇશા સારૂ નાર, કરે છે પ્યાર; ઘણું દીલ ચાહે,
એવું કરયું નકી મેં આજ મુજ દીલ માંહે. ૧
હું થયો હવે ગદગદ, વળી બઇ હદ; કરૂં આ કેદ,
કોઇ પડશો હવે નહી બાઇ, પુરો એ ફેદ ૨

ઘણી ઠગારી નાર, લુંટવા યાર; ઘણું ચહડાવે,
ઘરની તારૂણી થકી વેર પડાવે. ૩

જેમ તરેહ તરેહના રંગ, કરે મન ભંગ; એક જાતોમાં,
સ્વાદ એકનો એક, બધી ભાતોમાં. ૪

ઝુલ.

જોઇ રૂપ થાય મુરછાંય,
ક્રોધ ગુણ ફેરા ગાય;
તે જોઈ મન બલચાય,

પસ્તાશો કરીને પ્યાર, અરે ઓ યાર; વીષ રસ લીધો,
તારી માની દીકરી મરે, દગો કેમ દીધો. ૩

હું કહુંછઊં સઉને આજ, વજાડી ઝાઝ; એવું નવ કરશો
નહી માંનો શિક્ષા આંજ, પછીથી મરશો.

કરશો નહી એવાં કાંમ, ફેંદાશે દાંમ; ભાત નીરાંની,
જો સારૂં ચાહોતો તજો, ઇશક મીજબાની. ૭

પહશાના કાંકરા થાય, ઘરે ઘર જાય; બુરા એ ચાલો,
ધીકાર કરે સઉ જન, હાથ નવ ઘાલો. ૮

સુચી મળી તે નાર, કરીને પ્યાર; છેહ બહુ દીધો,
ભુમી ઉપરથી અધર ત્રીચાકાને લીધો. ૯

ઝુલ.

સમજો કંઇ શાંણા જંન,
ઇશક ધરો નહી મંન;
ધરા હવેથી હેવું પણ.

દુખી થયો નરશીનો યાર, ધરીને પ્યાર; પછીથી બાધો,
તારી માની દીકરી મરે, દગો કેમ દીધો. ૪

માહાદેવનો ખયાલ.

ઉમા ખંડમે બેઠે નીરંજન અમર કથા કહેને લાગે
બીછાકે અશનઃઉમીયા બેઠગઈ શંકર આગે.
એક સમેમે નારદમુનીને પારબતીસે કહી બાતે
શીવતો અમરરહે ગવરા તુ તો જલમ ધર મરજાતે
તુ શીવકી અરધંગ્યા કહીએ ઇતના દુખ ફીર ક્યું પાતે
અમર હુવોતો કથા તુમ સુનો બેઠ સંકર આગે
શીવતો ગએ જંગલમે મહેશ્વર પીછે ફેર ઘરકુ આતે
બેઠીથી ગવરાં કરતી ફીકર સોચ વો દીન રાતે

સેર.

નારદ કહે સુન પારબતી શંકરતો શબકા ઈશહે
શીવકે ગલેમે રૂંડમ.ળા તેરા જનેવોશબ શીશહે
બીજ મંત્ર સુન પારબતી શંકરતો આપ જગદીશહે
જનમ મરણશે છુટસીયા બાત બીશવા બીશહે
નારદ મુનીતો ચલે ગયે ગવરાંકુ ઊઠગએ બેરાંગે, બીછાકે૦
પારબતીકુ દેખ ફીકરમે કહેને લગા શંકર કીંપાળ
કયાહે દીલમે પરી તુ ક્યુ જો બેઠી બુરે હવાલ
પારબતી કહે માહાદેવશે અરજ સુનો મેરીજો દયાળ
કહુ જો સચ્ચી નાથ તુમ ક્યશે લાએ એ રૂંડમાળ
મધુર વચન સુન પારબતીકે બોલ ઉઠે શંકર તતકાળ
તેરે શીવકી ગવરજા માળા ગલેમે લીનીડાળ

સેર.

હાથ જોડ ઉમીયા કહે બીજ મંત્રમોએ દીજીએ
જનમ મરણસ્યુ છુટસ્યુ મનકા મનોરથ કીજીએ
અમરનાથ કહે પારબતી બીજ મંત્ર તુમ લીજીએ
અમર હો ત્રલોકમે ઇમરત પ્યાલા પીજીએ
ઉત્રા ખંડમે ચલે મહેશ્વર પારબતીકુ લેઇ સાથે. બીછાકેર
ઉત્રા ખંડમે ગએ મહેસુર આશન જાકે દીયા જમાયે
આશન બીછાકે શનમુખ પારબતીકુ લઇ બહાએ
જટા ખોલ કહે માહાદેવનો ડેરૂ અપણા દીએ બજાએ
શબ પસુ પક્ષી શબને ડેરૂ બજાકે દીએ ભગાય
અંમર કથા કહી પારબતીકો બીજ મંત્ર જબ દીએ સુનાય
સુનતે સુનતે બલા ગવરાંકો નીદ્રા લગ ગઇઆય

સોર૰

ગવરાકુ નીંદ્રા લગી મંત્રકા ગ્નાન કછુ ના રહ્યા
તોતેકા અંડા પડા ઉસમે જો જીવ પ્રગટ ભયા
રામ મંત્ર સુન પારબતી સુન ગવરા શંકર કહ્યા
તોતા જો બેઠા ડાલપે હુકારા ઉશને દે દીયા
ચેતન હુવા પારબતીકા જબ નીદ્રાસે ગવરા જાગે. બીછાકેઉ
પારબતી કહે માહાદેવશે હુકારા કોઇ દીયાજો ઓર
ઇસ જોબનમે નાથ તુમ દેખો છુપકે બેઠા ચોર
ત્રસુળ લેકે માહાદેવને દીલ અપનેમે કીયા જો શોર
ભાગે તોતા સીંભુ દીલ અપનેમે કરતા જોર
આગે તોતા પીછે શંકર ફીરકર આયે સબહી ઠોર
ભેદ બ્યાસકો શી વો ખડી શમજ લેણા નાગોર

સેર.

શંકરલે ત્રસુલ ચલે તોતાકે પીછે ધ્યાકે
જ્યું જ્યુ તોના ભાગે સંકરતો પોહોંચે નાયકે
બેદ બ્યાસકો શ્રી ખડાથી નાહાકે
મુખમે તોતા ગયા ઉદ્રમે ઉતરા આયકે
ચોર ચોર કર સંકર બોલે તોતાકે પીછે ભાગે. બીછાકે ૪
શ્રી સે કહેને લગા માહાદેવ ચોર હમારા યાંહાં ધ્યાયા
નજરકે આગે ચોર વો ભાગે ફેર હમ નહીં પાયા
કાહાં ગયા હે ચોર બતાદે તેનેજો ઉસકુ બીલમાયા
તેરે ઉદ્રમે ભલાવો ચોર દોડ મેરા આયા
હાથ જોડ કર શ્રી બોલતો સત્ય આપને ફરમાયા
મેરે ઉદ્રમે ચોર હોવે તો ચીર ભલા મેરી કાયા

સેર.

ચોર ઉદ્રમે ઉતર ગયા શંકર તો સ્વામી આ અડે
બેદ બ્યાસ તપસ્યા કરતા નજરાસે ઉનકે પડે
ગ્નાન ધ્યાનસે દેખતા શ્રી શે શંકર આ અડે
શંકર કહે સુન પારબતી ગયા ચોર ફીર ના જડે
સંહસર નાવ સંકરકે જોઆગે નીરત કરે ગાવે રાગે બીછાકે ૫
બેદ બ્યાસ પર ખુશી હુયે જબ દેને લગા શંકર બરદાન
તેરે જો ઘરમે હુયે સુખદેવ મુની મોટે બળવાંન
સુવેકા સુખદેવ હુવેગા આતમ રૂપકુ લેના પીછાન
હુવે ઉદાસી બીછડતાં ફીરે જો બનમે ધરતે ધ્યાન
જસુલાલ ઉસતાદ હમારા જીસસેતી પાયે હંમ ગ્યાન
અમર કથાકે ખ્યાલ કહેતે કથસે મનસા દીનજ્યાન

સેર.

હીરાગીર હર ભગત કહે મજલશમે હો હુશીઆર તો
હરીરામ રઘુનાથ કહે જવાબ દે એક બાર તો
કલ્લા કહે મુલતાના મજલસમે જાઓગા હાર તો
કુબેર શંકર કહે મંગશે કલંગી ઉતાર તો
લછમી નારાયણ યું કહે દુસનકુ દીઆ આગે ને આગે
બીછાકે આશન ઉમીયા બેઠ ગઇ શંકર આગે.

રંજાનો ખ્યાલ.

દેખા હીર હુવા ફકીર રંજાને તજી અપની નગરી
કોઇ બતાવો બતાવો જંગ સીઆલેકી ઢગરી
સાંઇ ચલે કુચ દર કુચાં પેરૂંકી દુ:ખ ન લગી રગ રગરી
જ્યાં ધુપ બહોત લગે હુસ્ન કુમલાયા પ્યાસ વાંહાં ગઇ લગરી
સાંઇ મારા ઇસ કદા આયા જીવ ઘભરાયા પિલાયા મોય બંગર
કોઇ બતાવો બતાવો જંગ સીઆલેકી ઢગરી. ૧
ઉસી હીરકા થાજો બાગ જડા ઉસમે લાલ હીરાં નગરી
ઉસી બાગકી રૂખપેં આન ધરી રંજે પઘડી
દેખ સુરત પરદેસીકી જદ માલણુને જાય ઉનસે જગડી
તોડી કામડી બદનસે માંગ ચલી માલન જબરી
જલો બીબી તેરા બાગ લગો સબ આગ ફોડી મેરી ગગર
કોઇ બતાવો બતાવો જગ સીઆલેકી ઢગરી. ૨
દેખા હાલ માલણુકા હીરને ગઇજો આગ તન બીચ લાગર
કાંહાંસે આયે જવાંન તુમ હમે બતાવો રગ રેગરી

હીર ચીકનકા કસા હુવા બલદાર સીસપર હયે પઘરી
અધર બનસરી જવાંનકી સાવરી સુરત પર હયે રંગરી
જયેસે હીર રાંજેકું મોયા તયેસે ક્રશ્ણ મોયા કુવરી
કોઇ બતાવો બતાવો જંગ સીઆલકી ડગરી. ૩
આપતાપ મેહેતાપ હીર વાંહાં મધ્યકો ચંદ્રા બીચ નગરી
ઉસી બાગકું બાગકું સીસ ધરી દધકી ગગરી
કોઇ પાવમે ઝાઝર બાજે કોઇ પાવમે હયે લધરી
જ્યાં હીર પીરકા પીરકા દરસનકુ આતે સબ નગરી
ગંગાદાસ ગુંપતીકે ખ્યાલ ચોતાલકા કીના સંગરી
ભાઇ ભવાનસિંઘને સિંગને જંગલ બીચ જોડી સુંદરી
સુખાલાલ પોખરયું કહેતે કલગીવાસે ફોડી ડગરી
કોઈ બતાવો બતાવો જંગ સીઆલકી ડગરો. ૪

હીરનો ખ્યાલ.

મત જાવો પીઆ પાતરકે પડોગે ફંદમે પડોગે ફંદમે
હોજાએ ગરમકા રોગ સમજ લેવો મનમે
તેરી બાલપનેકી જવાની હાય કુમલાવે
ક્યા કરૂં સજન પણ મુજે નીંદ નહીં આવે
અન્ન પાંણી લાગે જેહેર ધાન નહી ભાવે
મેરે પાકે દોય અનાર આંમ કુાંસુ ખાવે
તુમ જાવોગે પાતરકે ઘરમેં ગુલ હયે ઘનમે, હોજાવે ૧
એ હયે પઇસેકી પ્રીત મેરે દીલજાંની
કોઇ પાક સુનોગે બાત રેહે નહી છાંની

તેરે મનમે ક્યેસી બાત કહો શ્રંદાની
એ જોબન હયે દીનુ ચાર સેજ પોહોડોની
મયે સો સો વાર રૂં મજાઊં ચિત્ત રખો ધરમે. હોજાવે
એ મારે નેણુકા બાણુ તુજે શમજાવે
પશ્રશેકે ખાતર શો શો શોગન ખાવે
જીશકા ધન હોવે હરામ ઉશી ઘર જાવે
મયે શો શો બાર શમજાઊં શરમ નહી આવે
મેગ લીખ્યા વિધાતા લેખ આપ ઈશ ધરમે. હોજાવે 3
એ તુકનગીર માહારાજ જીનુકા કહેના
ક્યા બજે ચગ ચૌતાલ દીખણમે રહેના
એ જશુલાલકે શેર અજબ નાગીના
એ રાડ જાતસે મોહબત કદે નહી કરના
શુ' કહે હે ધનસા ખ્યાલ પરો ક્યુ ષ'દમે.
હોજાવે, ગરમકા રોગ સમજ લેવો મનમે. ૪

આસક માસુકની લાવણી.

મરજીથી જબ મજાથી બીન મરજીકી મોબત ફીકી,
રંગમે ભંગ હો ગયા સજન ફીર એશી મજા નહી હોનેકી
જદ દોનુકા દીલ મીલાથા મીઠાઈસે જાદે મીઠે,
દોલકી અંદર દીલ પઈવરતા દોનુમે દાટમ દાટે,
કબલ બચન ક્યું કરેજી હમસે બચનુંમે પડ ગએ જુઠે,
નિંબ સરીખે કડવે હો ગએ નિંબુસે જાદે ખટે,
તુટા દીલ ફીર નહી મીલનેકા; પહીલી બાત નહી આનેકી
રંગમે ભંગ હો ગયા સજન ફીર એશી મજા નહી હોનેકી.

દીલ હમારા મુમ સરીખા તુમબી હમકુ ચાતેથે,
મસ્ત સરીખે હમબી હોકર બોહોત દીનુસે આતેથે.
ખાતેથે પીતેથે દોનું એક જ ગામે રેહેતેથે,
ક્યા મઝે સુખ ચેન ખુશીસે ગુજર ગયે કંઇ દીન રાતે,
દેખે બીના જદ ચેન નહીથા, એશી પ્રીતથી દોનુકી,
રંગમે ભંગ હો ગયા સજન ફીર એશી મજા નહી હોનેકી. ૨
ગેર ખુશીકા ગામ બસાયા ઓ કદી નહી બસનેકા,
તોડકર ફીર જોડ લગાવે ઓ સાંધા નહી ટીકનેકા,
દીલકી અંદર લગા બીલાવાં ધોનેશે નહી છુટનેકા,
ઘાવ લગાસો અછા હોતા ડાગ કદી નહી મીટનેકા,
તુટા દીલ ફીર નહી મીલનેકા; પહીલી બાત નહી આનેકા,
રંગમે ભંગ હો ગયા સજન ફીર એશી મજા નહી હોનેકી. ૩
જો કોઇ પઇશેકી આસના ફીર બીપતકા કોઈ નહી સાથી,
જો દેખો મતલબકા ગરજી દીલકા કોઇ નહીં સંગાથી,
રંડી હે પૈસેકી આસના પઇસે વાલેકુ વોચાહતી,
દેખી હાથમે પૈસા નહી તો અબ કેહેતી મૈં નહી રેહેતી,
શાલાઅલી ઘોડી યુકર બોલે બડી પ્રીત હે પૈસેકી,
રંગમે ભંગ હો ગયા સજન ફીર એશી મજા નહી હોનેકી. ૪

સખો સજન બીના મુજે નીંદ નહી આતી;
પલગુપે સારી રેન તડપતી જાતી; ટેક
સખી રંગ મેહેલપે જોયા યાંહે દીલબર મેરા,
હાથી ઘોડા ઓર સોના નાંગ નગીનાં;
દુનીઆં અસમાન મુજે ક્યા કરના;

ઐસા દીલજો હોવે સખી લુટાકર દેના,
સુન સુન સજની મેરે નહિ કોઇ બિપતકા સાથી. પલગુપે.
મેહેલું મેહેલું સખી પલંગપોસ બીછવાતી,
બેના સબ જાહેર અતેરદાન મગવાતી,
કોઇ નહિ હે ઐશા ઉસકી મજા ઉડાતી,
કોઇ ચતુર આની ઉસકી મજા ઉડાતી;
સખી સજન બીના મુજે નિંદ નહી આતી. પલગુપે. ૨
ઇસ પલગપે લગી નીંદ પ્યારીકું,
સ્વપને દેખા મે દીલભર અપનેકું,
સખી! ચોક પડી બુલાવ બુલાવ બમનકુ,
બાલાજી પતરા સુખા હુવા મેરે દિલકુ,
સચ કહો સગુનમે દેતી કાનકા મોતી. પલગુપે ૩
જોગન હોકર મેં લીઆ ફકીરી બેસા,
જગલ જગલ સબ ઢુંડી દેશ પરદેશા,
મુરસદઆલા મેરે જાન પીયા બીન જાતી, પલગુપે ૪

સમાપ્ત.

જાહેર ખબર.

નીચે સહી કરનાર તરફથી સર્વ વાંચન તથા ગાયનના શોખીન ગ્રહસ્થોને ખબર આપવામાં આવે છે કે જે સાહેબોને ગુજરાતી, હીંદુસ્તાની તથા ઉરદુ અસલના જમાનાના રાજા અથવા બાદશાહોની રમુજ અને મનને અસર કરે એવી દરેક જાતની વાર્તા, કથા તથા નાટકોની ચોપડીઓ લેવાની મરજી હોય તેમને નીચે જણાવેલા ઠેકાણે મારી દુકાનેથી મળશે.

(સહી) સુરજમલ્લ ઝુંઝણુંવાળા.

ઠેકાણું—મારવાડી બજાર મોદી નાનચંદ ઝવેરચંદની દુકાને.

રે કલમ—થોડા દીવસમાં છપાઈ બહાર પડશે. રૂ. આ. પૈ.

સાડાત્રણ દોલતદારની વાર્તા. કિમ્મત ૦—૦—[illegible]

...મુકન બીસના અને ફુલાદે પરીની વાર્તા કિમ્મત ૦—૦—૩

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

શા૦ વેણીલાલ પરસોતમદાસ.